

SZEDŐ-ÁRSZABÁLY ÉS MUNKAREND.

Érvényes 1886 január 1-jétől.

1. *A számítás módja.* A számítás azon betűnem közönséges *n* betűje szerint történik, melyből egy mű vagy más nyomtatvány szedendő és irányadó a betűnem időnkinti teste. — Ha valamely betűnemben az *n*-ek vastagabbak egy félnégyzetnél (Halbgevierte), úgy az utóbbiak szerint számíttatik. — Ha a sor kitöltésére egy hiányjel, vagy más gyöngébb jel szükségessé válnék, az *n*-nek számíttatik. — Az ár megszabása, törtek kerülése végett, tizedrendszer szerint történik.

2. *Térző (Durchschuss).* Minden darab térző egy *n*-nek számíttatik.

3. *Lapczím (Columnentitel).* Élő lapcímelek zársorral együtt három, holtak zársorral együtt két sornak számíttatnak.

4. *Síma szedés.* Síma szedésnél következő meghatározások állanak:

<i>a)</i> Antiqua (magyar és német) 1000 <i>n</i>	
Garmond, Bourgeois, Petit	22 kr.
Colonell és Cicero	23 "
Nonpareille, és Mitteltől fölfelé	26 "
Perl	27 "

b) Idegen nyelvek: Német nyelvű szedésért, ha *fraktur*-ból van szedve, 2 krral több számíttatik.

c) Latin, román, olasz, francia, szerb, orosz, horvát és tót (fraktur vagy antiqua) nyelveknél 1000 *n*-ért 2 krral több; egyházi czirill és görög alá nem vágott 1000 *n* 7 krral, alá vágott 9 krral több, héber síma szedés 4 krral, pontozott 8 és troppszedés 12 krral magasabban számíttatik. — A héber szedés számítása «Nun», pontozásoknál pedig «Passach» szerint történik.

5. *Kevert szedés.* Egyszeres kevert szedésnek tekintendő az, ha egy másik betűnem fordul elő; kétszeres kevertnek az, ha egy harmadik; háromszorosnak az, ha egy negyedik betűnem szét-

szórva az ív harminczkettedrészét foglalja el és ilyenkor emelkedik a rendes ár 1000 n után egyszeres kevert szedésnél 1 krral, kétszeres kevert szedésnél pedig 2 krral és háromszoros kevertnél 3 krral. — Új betűnemnek tekintetik itt a ritkított szedés is. Ha pedig az elősorolt betűnemek szétszórva az ív 16-od részét foglalják el, a főtebb megszabott kárpótlás ára kétszereztetik. — Minden más nyelvnek szétszórt előfordulása az ív 32-ed részének betöltésénél külön betűnem-keverésnek tekintetik és a főtebbi arányban magasabban számítatik. — Ha valamely műben idegen nyelv folytatólag fordul elő, úgy ennek számítása ezen árszabály határozatainak 4. pontja szerint történik. — Ha a szedés kisebb betűfajjal (tehát alárakott) van keverve, úgy az illető sorok kétszeresen számítatnak. — *Pakét* szedésnél az idegen betűfajból vagy ritkítva szedett szavak sorokká adandók össze és kétszeresen számítandók. Czímek szintén kétszeresen számítandók, még akkor is, ha állottak.

6. *Tiszta számos vagy ritkított szedés*, úgy mint számos szedés rövidítésekkel kétszeresen, számokkal vagy rövidítésekkel kevert szedés, nevek másfélszer számítatik, részben ritkított szedés kevertnek (5. pont) tekintetik. A sor kikergetése vagy behozásáért egy sorral több számítatik.

7. *Jegyzetek*. Valamely műben előforduló minden kisebb betűnem annak árszabása szerint külön számítandó. A választó-vonalak a jegyzethez tartoznak.

8. *Mathematikai szedés*. Előforduló mathematikai szedésnél egyszerű példák másfélszer, nehezek kétszeresen számítandók, Különösen nehezeknél megfelelő kárpótlás fizettetik.

9. *Táblázatos szedés*, vonalakkal vagy a nélkül, kétszeresen számítandó.

10. *Keskeny alak*, mely egy sorban 30—25 n -et tartalmaz, 2 krral, 24—20 n -es 3 krral és 20 n alatt 5 krral 1000 n -ként magasabban számítandó.

Betűszéljegyzetek (Marginalien) a szedés szélességéhez csatolandók. *Számszéljegyzeteknél* pedig megfelelő kárpótlás fizetendő.

11. *Tördelési járulék*. Ha egy műnél több mint két szedő foglalkoztatik, akkor 1000 n -nél 2 kr. a tördelésért fizettetik. Műveknél, melyek tördelése jegyzetek, fametszvények stb. által nehezítettik, különös kárpótlás fizetendő. Ugyane határozatok folyóiratok tördelésénél is alkalmazandók.

12. *Javítások*. A szedő köteles egy házi javítást és egy sajtórevíziót lelkiismeretesen végezni. Javítások, melyekért a szedő nem okozható, ú. m. szerző- vagy sajtó-reviziók végzéseért, óránként 22 kr. fizettetik; ugyanez áll fordított betűkre nézve is. — *Pakét-szedők* csak a házi javítást tartoznak végezni.

13. *Nem foglalkoztatás* esetében, úgymint ha várni kell kézíratra, betűre stb., mely idő alatt a szedő takarításra használható, óránként 22 kr. fizetendő. — *Nehezen olvashato, czeruzával* írott vagy rendben nem levő kézirat kárpótlásáulaz ezen kéziratokból szedett szedés 1000 *n* után 2 krral magasabban lesz számítva.

14. *Föltisztogatás.* A munka befejezte után a szedő nem tartozik azt föltisztogatni. Valamely munka berendezése alkalmával a szedőnek a szükséges anyag, úgymint: stégek, négyzetek, térszökök, deszkák stb. kiszolgáltatandó, ellenkező esetben a tisztogatás ideje neki óránként 22 krral kárpótoltatik. — Ha egy mű berendezésénél a szedőnek oly osztani való nyújtatik, melyet szedéséhez teljesen nem használhat, hanem részben összeállítani, vagy a szekrényből egyes betűt kiraknia kell, pl. más nyelven, úgy ezért a föltisztogatásért megillető ár fele része által kárpótlendő.

15. *Szekrényváltoztatás.* Azon esetben, ha a szedő ugyanegy szekrényből vagy ugyanegy munkánál két forintot keresni nem képes, úgy annak 30 krnyi kárpótlás jár.

16. *Előny* (Speck). A mű czime, előszava és tartalma a szedőtől el nem vonathatik, Tömképek, fametszvények, költemények, vákátok stb.-ért levonás nem történik. — Rovat- és czímsorok kétszeresen számítandók és a szedőtől el nem vonhatók.

17. *Hangjegyszedés* szabad egyezkedésre hagyatik.

HÍRLAPSZEDŐ-ÁRSZABÁLY

1. *A szedés ára.* A szedés ára magyar 25, német (fraktur) lapoknál 27 kr. 1000 *n* után.

2. *a)* Tőzsdei és kereskedelmi táviratok, ha mutáltatnak, egyszeresen, új szedésnél vagy tördelésnél másfélszer számítatnak. *b)* Vasúti és bank-kimutatások mutálásnál egyszerüen, új szedésnél kétszeresen. Tabelláris szedés újságoknál egyáltalán kétszeresen számítandó. Különösen nehéz vagy vonalakkal ellátott táblázatos szedés külön kárpótlendő. Nonpareille-fejek kétszeresen számítatnak. *c)* Leszámítolási árfolyamok és összehasonlító árfolyam-táblázatok, ha kéthasábos és mutáltatik: egyszerüen, ha több hasábos, ép úgy, mint tőzsdei táblázatok is, másfélszer számítatnak. *d)* A kis tőzsde egyszerüen, ha szétemeltetik és többek által mutáltatik, másfélszer, külföldi tőzsdék másfélszer számítatnak. *e)* Időjárás táblázatok másfélszer számítandók. *f)* Változások a hadseregben vagy kivonatok a hivatalos lapból, ha rövidítések fordulnak elő, másfélszer. *g)* Tiszta számszedés, sor- és nyerőszámmal vagy a nélkül, kétszeresen. *h)* Folytatólagos ritkított vagy név-szedések kétszeresen számítatnak. Ama sorok, melyek több mint felényire vannak ritkítva, szintén kétszeresen.

i) Idegenek névsora, színházi műsorok, tőzsdei és városi jelentések számozott része, számadási kimutatások, hitelegyletek fizetéképtelenségi kimutatásai, templomi zene, rövidített szavakkal szedett sport, név-szedés, naptár (napi rend), irodalmi vagy más tartalom-kimutatások másfélszer; folytatólagos kövér írás másfélszer, idegen nyelv kétszeresen. *k)* Olyan sorok, a melyekben cursivból vagy más fajta írásból fordulnak elő szavak, kétszeresen számíttatnak, ép úgy a táviratok kezdősorai. *l)* Rovatok új szedésnél vagy mutálásnál kétszeresen, állók egyszeresen; zárvonalak egy sornak számíttatnak. *m)* Oly lapok, melyeknél a sorokban előforduló dölt, félkövér és ritkított vezérszavak nem számíttatnak kétszeresen, két *kvajczárral* magasabban számolandók.

3. *Sorkihajtás.* A sorkihajtásért egy sorral több számíttatik.

4. *Javítások.* Korrektura-változásokért az elmulasztott idő kárpótolandó.

5. *Várók.* Rendes várók 50 kr. kárpótlást kapnak.

6. Előforduló vásár- és ünnepnap munkakárpótlásáért a szedés duplán számíttatik és a rendes határozatok lapszedésnél mérvadó.

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK.

1. A munka-idő kilencz órai.

2. Minden, a fönnebbi árszabályban különösen nem említett munkák díjazása szabad egyezkedésre hagyatik.

3. A bizonyos pénz minimuma hetenkint 10 forint, újonnan föl szabadultaknál 8 forint.

4. *Külön órák.* A kitűzött időnél tovább tartó munkánál a számoló szedőnek keresetén kívül az éjféltől előtti, valamint ünnep- vagy vasárnap délelőtti órák 12 krral, az éjféltől utáni, valamint vasár- vagy ünnepnap délutáni órák 18 krral kárpótlandó. — Bizonyos pénzben levő szedőnek heti keresetének minden forintja után az éjféltől előtti, valamint vasár- vagy ünnepnap délelőtti óráért 2 $\frac{1}{2}$ kr., éjféltől utáni, valamint vasárnap vagy ünnepnap délutáni óráért pedig 3 krnyi kárpótlás fizettetik.

5. A kölcsönös fölmondási idő 14 nap. A fölmondás csak szombaton történhetik; ha a szombat ünnep, akkor az előtte való nap érvényes a fölmondásra. A fölmondás más eseteire nézve az ipartörvény intézkedései mérvadó.

6. Ez árszabály és munkarend az ipartörvény 113. §-a értelmében az illető kerületi elöljáróságokkal, mint elsőfokú iparhatóságokkal is láttamozandó.

Esetleges észrevételek a „Typographia” szerkesztőségéhez intézendők.